

SZEGEDI ÍTÉLŐTÁBLA
Gf.30.237/2008/4.szám

A M A G Y A R K Ö Z T Á R S A S Á G N E V É B E N !

A Szegedi Ítéltábla a Bagdi-Kovács Ügyvédi Iroda (ügyintéző: Dr. Bagdi László ügyvéd) által képviselt **(felperes neve, címe)** alatti székhelyű felperesnek - a Dr. Kecskés Gabriella ügyvéd által képviselt **(alperes neve, címe)** alatti székhelyű alperes ellen vállalkozói díj megfizetése iránt indított perében a Békés Megyei Bíróság 2008. április 9. napján kelt 15.G.40.005/2008/8. számú ítéletével szemben a felperes részéről 9. sorszám alatt előterjesztett fellebbezés folytán lefolytatott másodfokú eljárásban meghozta a következő

Í T É L E T E T :

Az elsőfokú bíróság ítéletét **helybenhagyja**.

Kötelezi a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az alperesnek 250.000,- (Kettőszázötvenezer) Ft másodfokú eljárási költséget.

Kötelezi a felperest, hogy fizessen meg az államnak - az adóhivatal külön felhívására - 723.200,- (Hétszázhuszontháromezer-kettőszáz) Ft le nem rótt fellebbezési eljárási illetéket.

Az ítélet ellen nincs helye fellebbezésnek.

I N D O K O L Á S :

Az alperes 2007. február 9-én ajánlattételi felhívást küldött több gazdasági társaság részére, amelyben a **(település, utca, házszám)** alatti **(intézmény neve)** Kollégium bontási és kapcsolódó építési munkálatainak elvégzését jelölte meg, mellékelve az árazatlan költségvetést. A költségvetés beárazása, illetőleg a helyszíni bejárás után a peres felek 2007. március 10-én szerződést kötöttek, amelyben a felperes a kivitelezési munkák elvégzését 8.950.000,- Ft + ÁFA összegű átalánydíjazás ellenében vállalta 2007. május 6-i befejezési határidővel. A szerződés teljesítése során vezetett építési naplóban a felperes feltüntette azokat a munkákat, amelyeket az alperes pótmunkaként megrendelt, valamint azokat is, amelyeket pótmunkának

tekintett. A felperes a 2007. április 28-án elkészített költségvetési főösszesítőben 5.260.958,- Ft + ÁFA pótmunkát jelölt meg. Ezt az alperes felülvizsgálta, egyes tételek összegét csökkentette, illetőleg nem ismerte el pótmunkának, ugyanakkor más, az összesítőben nem szereplő pótmunkák díját feltüntette. Az ekképpen kollaudált összesítőt alapul véve a felek 2007. május 15-én módosították szerződésüket, és a vállalkozói díj összegét - pótmunka címén - 5.446.165,- Ft + ÁFA összeggel felemelték. A felperes sérelmezte, hogy a beépített szekrények bontási költségét nem számolták el, azonban ennek ellenére a módosított szerződést aláírta, melynek utolsó előtti mondata szerint: „jelen szerződésmódosítás a mai nappal lezárja a pótmunkákat, melynek következtében egyéb pótmunka követelés jelen időpontig nincs, és visszamenőleg a jövőben sem keletkezik”. A szerződésmódosítás idején a felperes az eredeti műszaki tartalom szerinti munkákat már teljesítette. A módosított teljesítési határnapon, 2007. június 5-én a felek kiállították a végszámla teljesítésigazolási jegyzőkönyvet, melyben a felperes kijelentette, hogy a végszámlában szereplő összegen túl semmilyen követelése nincs az alperessel szemben.

A szerződésmódosítást megelőzően a felperes újabb ajánlattételi felhívást kapott az alperestől a kollégium kőműves és földépipítési munkáira. A költségvetés beárazását követően a felek 2007. május 18-án szerződést kötöttek, melyben a felperes 16.305.520,- Ft + ÁFA összegű átalányáras vállalkozói díjért elvállalta a szerződés mellékletében megjelölt műszaki tartalommal a kollégium kőműves és földépipítési munkáit 2007. július 30-i befejezési határidővel. A felperes 2007. augusztus 21-én újabb költségvetési főösszesítőt készített az általa pótmunkának tekintett munkákról. A 7.838.299,- Ft + ÁFA követelést az alperes túlzottnak tekintette, egyes mennyiségeket jelentősen csökkentett, több tételt teljes mértékben vitatott, ugyanakkor néhány olyan munka ellenértékét is elszámolta, amely a főösszesítőben nem szerepelt. Végül pótmunkadíjként 2.805.447,- Ft + ÁFA összeget elismert, viszont levonásba helyezte az el nem végzett munkák 663.775,- Ft + ÁFA összegét. A felek 2007. szeptember 19. napján módosították a kőműves és földépipítési munkákra kötött szerződést; a vállalkozói díj összegét az alperes által elismert pótmunkákkal megemelték, a teljesítési határidőt pedig 2007. szeptember 19. napjában határozták meg. A szerződésmódosításban szintén szerepelt a pótmunkák címén történő további követelések érvényesítéséről lemondó nyilatkozat. Ezen a napon a felek kiállították a végszámla teljesítésigazolási jegyzőkönyvet, melyben a felperes ugyancsak kijelentette, hogy a végszámlában szereplő összegen túl semmilyen követelése nincs az alperessel szemben.

A felperes 2007. október 15-én a pótmunkákat ismét összegezte, erre vonatkozó követelését azonban az alperes arra hivatkozással nem ismerte el, hogy a felek a pótmunkákat már elszámolták.

A felperes keresetében annak megállapítását kérte, hogy a felek között 2007. május 15. napján létrejött szerződésmódosítás utolsó előtti mondata jóerkölcsbe ütközik, emiatt semmis. Másodlagosan a megállapodást arra hivatkozással támadta meg, hogy annak aláírására az alperes jogellenes fenyegetése, kényszerítő magatartása miatt került sor. A szerződés részbeni érvénytelensége következtében kérte 12.053.101,- Ft és ennek 2007. július 30. napjától a kifizetésig járó törvényes kamata, valamint perköltség megfizetésére kötelezni az alperest. Előadta, hogy a

perben követelt 12 tételből álló vállalkozói díj a 6. tétel kivételével a bontási szerződéshez kapcsolódó, a szerződésmódosítás után felmerült pótmunka ellenértéke.

Az alperes ellenkérelme a kereset elutasítására és a felperes perköltségben való marasztalására irányult. Álláspontja szerint a megjelölt tételekből az 1., 3., 7., 9., 10., 11. alatti valójában többletmunka, ami a szerződés átalányáras jellegére figyelemmel külön nem érvényesíthető, a pótmunkákat pedig a felek elszámolták, a további ilyen igényéről a felperes lemondott.

Az elsőfokú bíróság ítéletében a keresetet elutasította. Indokolásában megállapította, hogy a felek között építési vállalkozási szerződések jöttek létre, a felperes bontási és építési-kőműves munkák végzését vállalta. A felek a vállalkozás műszaki tartalmát a felperes ajánlata (beárazott és az alperes által elfogadott költségvetés), valamint a szerződéskötéskor már rendelkezésre álló tervekre figyelemmel határozták meg. Tény, hogy az eredeti műszaki tartalomhoz képest több vonatkozásban eltérő munkavégzésekre is sor került, ezek ellenértékét a felperes a kivitelezés időtartama alatt folyamatosan igényelte, mely részben eredményre is vezetett. A felperes keresetét pótmunka címén terjesztette elő. A per lényegét elsődlegesen nem a keresetben meghatározott pótmunkák megrendelésének és elvégzésének bizonyítása képezte, hanem annak elbírálása, hogy a felek közötti szerződésmódosításnak a pótmunkát lezáró rendelkezése érvénytelen-e. Ennek hiányában a felek a pótmunka körében teljes körű, mindenre kiterjedő megállapításokat kötöttek, amelyek egyértelmű joglemondást tartalmaznak a felperes részéről. A bíróság megállapította, hogy a csatolt iratokból még csak részben sem lehet az általános erkölcsi normák megsértésére következtetni, a két szerződő fél a jogviszony egyezséggel történő lezárására törekedett. Ehhez képest a felperes nem tudta bizonyítani, hogy a további pótmunkák érvényesítésére vonatkozó joglemondása erkölcsi normákba ütközött volna. Az első alkalommal benyújtott pótmunka igény jelentős részét az alperes elfogadta, sőt azon felül is elismert többletköltségeket, míg a második esetben is részletesen felülvizsgálta az egyes tételeket, és azok közül az el nem fogadott tételek elismerésének hiányát kellően megindokolta. Az elutasított igények egy részét már a korábbi alkalommal is érvényesítette a felperes, holott arra vonatkozóan a felek lemondást is tartalmazó szerződést kötöttek.

A felperes érvénytelenségi okként arra is hivatkozott, hogy a pótmunkákat lezáró jogügylet aláírására azért kényszerült, mert az alperesi képviselő annak hiányában a neki jogszerűen járó összeg kifizetésének megtagadását helyezte kilátásba, amely a felperes anyagi ellehetetlenüléséhez vezetett volna. A bíróság álláspontja szerint a felperesi állítás nem került bizonyításra. Az elsőfokú bíróság a szerződéskötés körülményeit megvizsgálva a rendelkezésre álló bizonyítási adatok alapján megállapította, hogy a tételes egyeztetést követően az üzleti életben szokásos, a műszaki tartalmat és a vállalkozói díjat véglegesen lezárni kívánó szerződéseket kötöttek a felek, amelynek érvénytelenségét a felperes nem tudta bizonyítani. Erre

figyelemmel nincs lehetőség arra, hogy a felek érvényes egyezségével szemben a felperes javára további vállalkozói díj kerüljön elszámolásra, így a további bizonyítást, a

műszaki szakértő kirendelését indokolatlannak tartotta. Nem került sor a munkák elvégzésének igazolására bejelentett két tanú meghallgatására sem, mivel a szerződésmódosítások alkalmával nem voltak jelen, az egyezség létrejöttében nem vettek részt.

Az ítélettel szemben a felperes nyújtott be fellebbezést, melyben az elsőfokú bíróság ítéletének megváltoztatását és az alperes kereset szerinti marasztalását kérte. Álláspontja szerint életszerűtlen, hogy lemondott volna 12.053.101,- Ft követelésről, ez ellentétes a társadalomban kialakult jóerkölcs kategóriájával. Az elsőfokú bíróság nem vizsgálta, hogy mi vezethette ilyen tartalmú nyilatkozat megtételére. Véleménye szerint a 2007. szeptember 19-én kelt módosításban, amely a kőműves és földmépítési munkálatokra vonatkozott, nem mondhatott le a bontási szerződésből eredő további pótmunkák érvényesítéséről, a vállalkozási szerződés 1. sz. mellékletének 15.10. pontja egyébként is lehetőséget nyújt számára, hogy a pótmunkák elszámolását peres eljárás igénybevételével érvényesítse.

Az alperes fellebbezési ellenkérelmében az elsőfokú bíróság ítéletének helybenhagyását kérte. Arra hivatkozott, hogy a bontási munkálatokra vonatkozóan a 2007. június 5-én kelt, míg a kőműves és földmépítési munkák esetében a 2007. szeptember 19-én kelt végszámla teljesítésigazolási jegyzőkönyvben a szerződésmódosításban foglalt pótmunkákat elszámolták, a felperes pedig kijelentette, hogy a végszámlában szereplő összegben túl semmilyen egyéb követelése nincs vele szemben. A 2007. május 15-i szerződésmódosítás a jövőbeni pótmunkáért járó díjazást ugyan nem zárta ki, arra azonban nincs peradat, hogy a szerződés teljesítéséig, 2007. június 5-ig további 12.000.000,- Ft értékű pótmunka merült volna fel.

A fellebbezés alaptalan.

A felperes a vállalkozói díj megfizetése iránti keresetében arra hivatkozott, hogy túlnyomó részben a bontási munkák, egy tétel esetében pedig az építési munkák során olyan pótmunkavégzés történt, melynek ellenértékét az alperes nem egyenlítette ki. A bontási munkák elszámolása oly módon történt, hogy a felperes 2007. április 28-án a pótmunkákat felmérte és 5.260.958,- Ft + ÁFA vállalkozói díj iránti igényt fogalmazott meg. A peres felek ezt követően egyeztettek és az idő közben még felmerült, illetve a még végzendő pótmunkák teljes körére figyelemmel a vállalkozási szerződést módosították és a felperest megillető vállalkozói díj összegét 5.446.165,- Ft + ÁFA díjjal felemelték. Ez a szerződésmódosítás 2007. május 15. napján történt, ennek végén nyilatkozott úgy a felperes, hogy a bontási munkák során végzett pótmunkák ellenértékét megkapta. Joglemondó nyilatkozatában kijelentette, hogy pótmunka címén az alperessel szemben további követelése nincs. Helyesen állapította meg az elsőfokú bíróság, a peres felek között 2007. május 15. napján a bontási munkákra vonatkozó vállalkozási szerződés elszámolása körében

egyezség jött létre. Az alperes a felperes által igényelt pótmunkák körét felülvizsgálta, annak egyes tételeit vitatta, átjavította és a vita végleges lezárásaként, kölcsönös engedményeket téve határozták meg a teljes vállalkozói díj összegét.

A bírói gyakorlat szerint, ha a szerződés elszámolása körében tartott tárgyalásokon a felek kölcsönös engedményeket tesznek és a vita végleges lezárásaként megállapodás születik, ezzel a Ptk. 240. § (3) és (4) bekezdése szerinti anyagi jogi egyezség jön létre. Ezt az egyezséget a felperes 2007. június 5. napján - az addig elvégzett munkák volumene, értéke ismeretében - megerősítette, az ekkor kiállított teljesítésigazolás végén ugyanis úgy nyilatkozott, hogy „a végszámlában szereplő összegen túl semmilyen egyéb követelése nincs” (3/A/3. alatti irat). Ezzel a felperes megtámadási joga megszűnt, mivel a szerződést (egyezséget) írásban megerősítette (Ptk. 236. § (4) bekezdés).

A 2007. május 18. napján létrejött vállalkozási szerződés tekintetében a felperes által elvégzett pótmunkák elszámolása, ezzel összefüggésben a vállalkozási szerződés módosítása az előbbiekhöz hasonló módon történt. A felperes 2007. augusztus 21-én felmérte az addig végzett pótmunkák körét és ezt az alperes rendelkezésére bocsátotta. Figyelmén kívül hagyta azonban a korábbi egyezséget és ismételten szerepeltette a felmérésben azokat a tételeket is, amelyeket az alperes a bontási munkák elszámolása során nem fogadott el ((**személy neve**) nyilatkozata 7. sz. jegyzőkönyv 3. oldal utolsó bekezdés). A felperesi kimutatás szerint 7.838.299,- Ft + ÁFA értékű pótmunkát végzett, értékelve itt a bontási munkákat is, ezzel szemben az alperes 2.805.447,- Ft + ÁFA összegben fogadta el a pótmunkák értékét. Ezen második szerződés elszámolása kapcsán is vita keletkezett a felek között, az elvégzett munka műszaki tartalma és ellenértéke kérdésében a felek eltérő álláspontot képviseltek. Ilyen előzmények után végül 2007. szeptember 19-én közöttük egyezség jött létre, az ekkor meghatározott vállalkozói díjat az alperes kiegyenlítette. Ezen szerződésmódosítás során a felperes ismételten joglemondó nyilatkozatot tett, ami nem vonatkozhatott másra, kizárólag azon általa előterjesztett azon követelésre, melyet az alperes nem fogadott el, és az egyezség szerint erre a felperes jogszerűen nem tarthatott igényt. Ezen szerződésmódosítást a felperes ugyancsak megerősítette, amikor a 2007. szeptember 19-én kiállított teljesítésigazolásban a korábbiakkal megegyezően úgy nyilatkozott, hogy „a végszámlában szereplő összegen túl semmilyen egyéb követelése nincs” (3/A/4. alatti irat). Ezzel a felperes megtámadási joga a 2007. szeptember 19-én kötött egyezség tekintetében is megszűnt.

Utal az ítélet arra is, hogy a Ptk. 240. § (4) bekezdése értelmében az egyezséggel való szerződésmódosítás érvényességét nem érinti a feleknek olyan körülményre vonatkozó tévedése, amely közöttük vitás volt, vagy amelyet bizonytalannak tartottak. Ez arra az esetre is áll, ha az egyezség megkötése után előkerült bizonyítékokkal a vitát vagy a bizonytalanságot el lehetett volna hárítani. A felperes az általa megkötött egyezséget támadta meg anélkül, hogy az érvénytelenséget megalapozó okot bizonyított volna. A bírói gyakorlat szerint a kivitelező részéről a vállalkozói díj kifizetése iránti fokozott érdekelttség („gazdasági kényszer”) önmagában jogi értelemben nem jelent érvénytelenségi okot és nem

vezet a szerződés eredményes megtámadására. A felperes részéről az általa követelt vállalkozói díj kifizetése iránti fokozott érdekelttség lehetett ugyan az ő oldalán gazdasági

kényszer, de az egyezség eredményeként létrejött elszámolás jogi értelemben nem jelenti a másik szerződő fél részéről ennek a helyzetnek a tudatos kihasználását, a felperesnél valamilyen akarati hiba - jogellenes fenyegetés, kényszer - fennállását, ezért a megtámadási kereset alaptalannak bizonyult (Bíróági Döntések Tára 2005/4/13. számú jogeset).

A felperes az alperessel kötött egyezség semmisségét arra figyelemmel állította, hogy az nyilvánvaló módon a jóerkölcsbe ütközik; az ezzel kapcsolatos hivatkozások alaptalanságával kapcsolatban kifejtett elsőfokú indokok azonban minden tekintetben helytállóak.

A kereset alaptalanságát bizonyítják a következők is. A felperes nyilatkozata szerint (7. számú jegyzőkönyv 10. oldal) a perben érvényesített pótmunkák díja - a 6. tétel kivételével - a bontási szerződéshez kapcsolódó, 2007. május 15-e után felmerült és az alperes által elrendelt munkák ellenértéke, melyekre nem terjedt ki a joglemondása. Valójában a bontási szerződés keretében végzett valamennyi munka elszámolása 2007. május 15-én megtörtént, amit megerősít a felperes 2007. június 5-én tett joglemondó nyilatkozata is. Amennyiben 2007. június 5. napja után a felperes az építési munkák kivitelezése során bontási jellegű munkát végzett, az már csak a 2007. május 18-án kötött szerződés keretében történhetett, a korábbi szerződés ugyanis a teljesítéssel megszűnt. A felperes által csatolt összesítő adatai sem erősítik meg a kereseti hivatkozásokat.

Az 1. tétel (beépített szekrények elbontása) a bontáshoz kapcsolódó, 2007. május 15-e előtt felmerült, alperes által vitatott többletmunka, értékelése az egyezségkötés során megtörtént.

A 2. és 8. tétel (vakolóprofilok elhelyezése, vakolatverés) olyan bontási pótmunkák, melyek végzését az alperes 2007. március 23-án és március 29-én rendelte el, ezekre a felek 2007. május 15-én szükségképpen figyelemmel voltak. A 2. tétel a 2007. augusztusi felperesi összesítőben is szerepelt (28. tétel), ezt az alperes kihúzta, vagyis azt ekként értékelték a szeptember 19-i módosításban is.

A 3. tétel (vakolatjavítás) építési pótmunka, amelyet a felperes szerepeltetett a 2007. augusztusi összesítőben (25. tétel), de azt az alperes nem ismerte el. Erre a munkára tehát kiterjedt a 2007. szeptember 19-i egyezség.

A 4. és 5. tétel (ajtóhelyek újravágása, kibontása, kifalazása) építési többletmunka, mely azért nem szerepelt a 2007. augusztusi felperesi összesítőben, mert az alperes álláspontja szerint a felperes részéről történt elmerétezés miatt került sor az ismételt munkavégzésre, javításra, érdemben vitatta ennek elszámolhatóságát.

A 6. tételről (vakolatverés) maga a felperes ismerte el, hogy az építési szerződéshez kapcsolódik, elszámolását megkísérelte a szeptemberi módosításban (augusztusi összesítő 19. tétel), de az alperes nem ismerte el.

A 7. tétel (WC szellőzők elhelyezése) az építési szerződéshez kapcsolódó pótmunka, a szeptemberi szerződésmódosítás, joglemondás erre is kiterjedt.

A 9. tétel (nyíláskeretek javítása az ablakok beállítását követően) építési többletmunka, miként a 10. tétel (többször vakolat felhordás) is.

- 7 -

Gf.30.237/2008/4.szám

A 11. tétel (bontási törmelék elszállítása) olyan, részben az építési szerződéshez kapcsolódó pótmunka, melynek elszámolása az egyezség során megtörtént. A felperes

éppen azt sérelmezte, hogy az 1.325 m³ mennyiséggel szemben az alperes csak 982,11 m³-t ismert el, vagyis a különbözöt után járó díjra is az egyezséget és a joglemondást figyelmen kívül hagyva tartott igényt.

Az előbbiekre figyelemmel az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 253. § (2) bekezdése alapján helybenhagyta.

Az eredménytelenül fellebbező felperes a Pp. 78. § (1) bekezdése alapján köteles az alperes másodfokú eljárási költségének viselésére, az alperes jogi képviselőjének munkadíját az ítéltábla a 32/2003. (VIII.22.) IM számú rendelet 3. § (2) bekezdésének b) pontja és (5) bekezdése alapján állapította meg.

A le nem rótt fellebbezési eljárási illeték viselésére az 1990. évi XCIII. törvény 64. §-a alapján alkalmazott 6/1986. (VI.26.) IM rendelet 13. § (2) bekezdése alapján a felperes köteles.

Szeged, 2008. október hó 10. napján

Dr. Mányoki Zsolt sk.
a tanács elnöke

Dr. Hámori Attila sk.
előadó bíró

Dr. Kiss Gabriella sk.
táblabíró